

Panský-Dotřelův-Hajnišův mlýn

Vážení spoluobčané,

ve Flesarově ulici č. p. 46 stojí již několik století mlýn. Donedávna byl objekt v soukromém vlastnictví a mnoho let chátral. V letošním roce připadl do majetku města. Vedení města ho však chce co nejdříve zbourat, aby uvolnil místo příjezdové komunikaci k zimnímu stadionu. Z vnějšku se mlýn jeví jako ruina, vnitřek centrální části je však dobře zachovalý. Mlýn má svoji historickou hodnotu, proto jsme se rozhodli usilovat o jeho záchranu, aby mohl být k užitku. Předkládáme Vám informace o stavu mlýna, jeho historii, odborné posudky a další.

Podpořte nás pro zastavení demolice a zachování mlýna.

Ministerstvo zahájilo řízení

Společnost ochránců památek ve východních Čechách, sdružení památkářů a historiků podporující záchranu a obnovu Hajnišova mlýna, jakožto významnou historickou, kulturní a industriální stavbu, podala nový návrh na prohlášení mlýna za kulturní památku. Na základě nově zjištěných informací rozhodlo Ministerstvo kultury zahájit správné řízení o prohlášení bývalého Hajnišova mlýna za kulturní památku. Až do ukončení řízení je třeba věc chránit před zničením nebo poškozením a oznámit Ministerstvu kultury každou změnu jejího vlastníka.

Majetek města je majetkem nás všech

Jsme to my všichni, obyvatelé Třebechovic pod Orebem, kdo mohou a mají rozhodovat o budoucnosti našeho mlýna. Naši zastupitelé nás zastupují. Proto je nutné vyjadřovat se, jednat a sdílet s nimi naše názory, výhrady i přání. Jejich momentální a nechvalný přístup k nám je důsledkem pasivity nás všech.

Poctivý zájem o dobré a svědomité rozhodnutí nás může konečně spojit dohromady. Jedině vzájemným respektem a spoluprací můžeme pozitivně ovlivnit budoucnost našeho města, kterému je dán do vínku potenciál krásného-malebného-českého-řemeslného městečka.

Máme zřejmě nejdražší neexistující silnici

Ačkoli silnice ze studie T5p ještě ani nebyla zhotovena, těchto 25 metrů silnice na místě Hajnišova mlýna má v dnešní době již cenu 1.100.000 Kč (za nákup nemovitosti). V případě, že by byl mlýn zdemolován, dle vyčleněné částky 1.600.000 Kč na demolici, vzrostla by hodnota pětadvacet metrů dlouhého asfaltu na 2.700.000 Kč. Jelikož se tento úsek nachází v historicky nejstarší části města, bude nutné provést na náklady města před tím archeologický průzkum (v řádu statisíců), k tomu připočtíme finance za aktualizaci studie a samotné zhotovení cesty. Dostáváme se pak k částkám až 4.000.000 Kč za pár metrů asfaltu! Je tedy demolice historické budovy skutečně ekonomickým řešením?

Demolice bez odborných posudků

Většina zastupitelů odsoudila budovu Hajnišova mlýna k demolici bez jediného odborného stanoviska! Vedení města nepředložilo ani jediný odborný stanovisko či posudek, který by souhlasil s demolicí mlýna. Dokonce ani třebechovická stavební komise demolici nejvyšší části objektu nedoporučila (USNESENÍ ZE DNE 16. 12. 2015). Naproti tomu občané města Třebechovice pod Orebem obdrželi již několik odborných stanovisek od památkářů, historiků, statiků a dalších, kteří se jednoznačně shodují v názoru ZACHOVAT HAJNIŠŮV MLÝN!

„To, že pro něj v současné době zastupitelstvo města nechce nalézt využití, mu ještě nedává právo rozhodnout o jeho demolici.“ (Společnost ochránců památek ve východních Čechách)

Zimní stadión stojí v aktivní záplavové zóně

Budeme ho tedy také bourat? Vedení města argumentuje umístěním mlýna v aktivní záplavové zóně, přitom již plánuje nákladné betonové přístavby zimního stadiónu v řádu několika miliónu korun, ačkoli tento objekt leží přímo v aktivní záplavové zóně. Hajnišův mlýn v aktivní záplavové zóně neleží, přesto vedení města usiluje o jeho demolici.

Je tedy stavba převážně z plechu užívaná 5 a půl měsíců v roce, s několika milionovým nákladem ročně, hodnotnější nežli historický kamenný - cihlový mlýn s možností celoročního využití?

Co je historickou budovou?

Mlýn – první písemná zmínka v soupise majetku opočenského z roku 1651. V roce 1881 první známé zaznamenané přestavby mlýna (interiéry).

Kostel Božího Těla na Orebu – postaven v roce 1835.

Kostel sv. Ondřeje zbořen roku 1767 (s výjimkou kostelní věže), následně vystaven nový. Zůstala pouze původní dřevěná věž, která v letech 1855 vyhořela a byla v roce 1864 nahrazena novou.

ARGUMENTY VEDENÍ MĚSTA PRO ZBOURÁNÍ

vs. OVĚŘENÁ FAKTA

Na veřejných městských vývěskách, internetových stránkách města nebo ve zpravodaji Třebechovické Haló je demolice mlýna argumentována velice jednostranně, my k tomu předkládáme zjištěná fakta.

1. Hajnišův mlýn není žádnou významnou památkou. Sestává z části původní budovy z roku 1888 a dílčích přístaveb z let 1888 – 1948.

Dle našich zjištění ve Státním okresním archivu HK vše nasvědčuje tomu, že Hajnišův mlýn byl prvním postaveným mlýnem v Třebechovicích, a to již ve středověku! Je to poslední mlýn z mlýnů souvisejících s uměle vybudovaným náhonem Alba (z Častolovic) ze 14. století. První známé významné přestavby Panského mlýna byly provedeny v roce 1881 panem Václavem Dotřelem, přičemž spodní patro budovy blíže k silnici je s největší pravděpodobností to původní. Mlýn jako první ve městě vyráběl elektřinu. V roce 1910 získává povolení dodávat elektřinu pro město, čímž se stává unikátem mezi mlýny.

Veškeré vybavení chybí, náhon v celkové délce 170 m byl zasypan před několika desítkami let.

V budově byly odcizeny kovové artefakty. Dřevěné konstrukce sýpek a dalšího příslušenství zůstaly z velké části zachovány. Náhon byl zavezen v roce 1981, přičemž 130 m tohoto území je ve vlastnictví města. Zbýlých 40 m je soukromá zahrada.

Na území města je mimo to funkční „Bělečský“ mlýn – kulturní památka umístěná v Podorlickém skanzenu Krňovice a vodní mlýn v místní části Polánky z 1. poloviny devatenáctého století, přestavěný v roce 1925 a nyní využívaný jako malá vodní elektrárna.

Replika Bělečského mlýnu je soukromým majetkem a nachází se mimo historické jádro města Třebechovice pod Orebem. Dle slov památkářů je to pozměněná replika, která v sobě obsahuje pouze 2 původní trámy. Také mlýn v Polánkách (přesněji obytný dům) je polohou mimo jádro města a je v soukromém vlastnictví.

∞

2. Stav Hajnišova mlýna je havarijní z důvodu mnoho let neprováděné údržby. Některé části objektu jsou výrazně poškozené až polozřícené.

Stav Hajnišova mlýna je dle tří nezávislých statických odborníků v dobrém statickém stavu. Dokonce i přístavky, které budí pro laiky dojem ruiny, lze ještě zachránit, pokud by bylo třeba.

Dle svědecké výpovědi občana města vyjadřoval jeden z posledních majitelů objektu pan Hajniš po roce 1989 obavy o objekt z důvodů zasypaní náhonu a postupného vysychání okolí stavby. Základy mlýna byly podle něho zhotoveny na dubových pilotech, které po vysušení podléhají zkáze.

Po zasypaní náhonu se voda ze země nevytratí, navíc v těsné blízkosti stále proudí Dědina a zbylá část náhonu. Kdyby tomu tak nebylo, pravděpodobně by již dávno spadl. Na obdobných pilotech stojí například celé italské Benátky.

∞

3. Náklady na případnou rekonstrukci se odhadují na 27,5 mil. Kč a to z rozpočtu města. Získání státní /evropské/ dotace je téměř nemožné, objekt se nachází v záplavovém území.

Dle slov pana starosty na zasedání zastupitelstva dne 22. 3. 2016 se jedná o odhad nákladů stanovený třebechovickou stavební komisí. Samotní členové stavební komise však toto tvrzení popírají. „Na stavební komisi žádné takové číslo

nepadlo“, sdělil na zasedání Ing. Novotný. Zastupitelstvu byly předloženy konkrétní dotační programy, ze kterých čerpat lze, i když se mlýn nachází v záplavovém území.

∞

4. Stavba se nachází hluboko v záplavovém území a je sevřena nově vyhlášenou aktivní povodňovou zónou, která prakticky vylučuje vybudování jakéhokoliv doplňkového zázemí, nemluvě o velkých problémech následného pojištění a trvalé hrozbě zaplavení přízemí povodňovou vodou.

Povodí Labe nám sdělilo, že mlýn neleží v aktivní záplavové zóně, jeho rekonstrukci by povolili:

Stavba se nachází na souřadnicích (S-JTSK) Y: 629622, X: 1044541.

K navrhovanému záměru vydáváme následující **sdělení**:

- S rekonstrukcí objektu předběžně souhlasíme.
- Objekt se dle našich dostupných podkladů nachází těsně za hranicí pětileté vody (Q_5) a aktivní zóny záplavového území. Objekt se nachází v záplavovém území dvacetileté vody (Q_{20}) a stoleté vody (Q_{100}).
- V případě celkové rekonstrukce požadujeme, aby objekt nebyl rozšiřován do aktivní zóny záplavového území a v případě možnosti došlo ke zvýšení podlahy přízemí. Stavbu dále doporučujeme upravit tak, aby do výšky Q_{100} byla schopna odolat dlouhodobému působení vody. Úroveň hladiny Q_{100} je pro předmětný objekt dle našich podkladů na kótě 241,61 m n.m., systém Bpv.
- Historicky bylo zájmové území významně zasaženo povodní v roce 1998 a průtok byl vyšší než Q_{100} . Povodeň byla způsobena extrémními srážkami v oblasti Orlických hor a to hlavně v horní části povodí Dědiny a Bělé.

Stanovisko správce povodí Vám vydáme na základě předložení projektové dokumentace pro rekonstrukci objektu (součástí dokumentace bude i vodohospodářské řešení objektu – zdroj pitné vody, likvidace odpadních spíškových a dešťových vod).

Povodí Labe,
státní podnik
Víta Nejedlého 951
500 03 HRADEC KRÁLOVÉ
(5)

Když může mít město pojištěné své budovy nacházející se v záplavové oblasti, stejně jako všechny jiné domy v okolí Dědiny, včetně zimního stadionu a jeho další výstavby, bude jistě moci nechat pojistit i mlýn. Nezapomeňme, že vodní mlýny jsou stavěny vždy v záplavové oblasti, jsou konstruovány tak, aby jim případné záplavy neškodily.

∞

5. Není navrženo žádné reálné smysluplné využití případně rekonstruovaného objektu. Musíme efektivním způsobem využít např. část A objektu bývalých Dřevařských závodů na Heldově náměstí o celkové podlahové ploše cca 500 m². Lze konstatovat, že město prostory případně rekonstruovaného Hajnišova mlýna nepotřebuje.

Dáme Vám hádanku. Je to ve špatném až havarijním stavu, bez vnitřního vybavení, bez vize jejího využití, s vysokými náklady případné rekonstrukce a provozu. Co je to? Ne, není to Hajnišův mlýn. Je to část A objektu bývalých Dřevařských závodů na Heldově náměstí (tzv. Branka). Bude se také demolovat?

Jak může někdo po někom chtít, aby v situaci, kdy mlýn nepatřil městu a v situaci, kdy mu hrozila a hrozí demolice, vypracoval kvalitní ekonomicky podloženou studii na jeho využití? Neměli bychom uvažovat o tom, zda pro nás budova mlýna je cenná sama o sobě a využití (smysluplné a ekonomicky udržitelné) hledat následně?

∞

6. Provoz případně rekonstruovaného a „nějakým“ způsobem využívaného objektu jako např. multifukčního centra by vyžadoval dotaci z rozpočtu města řádově milióny Kč ročně. Pro porovnání: Příspěvkové organizaci Třebechovické muzeum betlémů poskytuje město ze svého rozpočtu na provoz středisek muzeum, informační centrum a kulturní dům dotaci ve výši 3,51 mil. Kč ročně /viz rozpočet roku 2016/.

Využití je třeba najít v souladu s ekonomickým výpočtem. Pokud by se jednalo o pronájem prostorů, ať už za účelem stacionáře, či prezentace řemesel, betlémů a městských památek, které není v současné době kde vystavit, plynul by přínos městu buď z pronájmu, nebo ze vstupného.

Paní ředitelka Silvie Dušková během svého působení v TMB (včetně náležitých středisek) zajistila v rámci dotací téměř 10 miliónů Kč. Na samotné restaurování Proboštova betlému zajistila 6 mil. Kč, přičemž město přispívá na restaurování pouze částkou kolem 1,28 mil. Pokud tedy i v Hajnišově mlýně bude působit takový schopný manažer, bude budova finančně prosperovat i bez velkých dotací z města.

∞

7. Pro nutné řešení bezpečné dopravy v centru města je nutná demolice Hajnišova mlýna. Na jeho místě je dle schválené územní studie T5p vjezd /křižovatka s ulicí Reslovou/ do lokality „Na Tvrzi“ na stávající parkoviště a zázemí centra města. Je to jediné místo s vyhovujícími rozhledovými poměry a jediný vyhovující vjezd do této lokality. Stávající vjezd jednosměrnou ulicí Přemyslovou a výjezd jednosměrnou ulicí Pod Fortnou je na hranici bezpečnosti a plánuje se jejich přeměna na zónu pro pěší a cyklisty. Žádné jiné vyhovující řešení bezpečného vjezdu na parkoviště „Na Tvrzi“ není známo.

Dle prvotní studie pana Ing. Kramáře bylo navrženo parkování autobusů na náměstí s rozšířením parkování na 5 míst. Hokejisté, sportovci s taškami na kolečkách, jsou jistě schopni dojet 120 m ke stadiónu pěšky. V případě nouze autobus projede tak, jak projíždí těmito cestami již od dob, kdy máme zimní stadión Na Tvrzi.

Přestože se domníváme, že řešit nový vjezd na parkoviště Na Tvrzi není nutné, existují i jiné možnosti vjezdu, například vybudování komunikace od mostu a jednosměrný provoz, případně zlepšení rozhledových poměrů po demolici zchátralé přístavby nebo snížení maximální povolené rychlosti. Toto je ale především třeba řešit komplexně, novou (aktualizovanou) studií.

Zadaná studie Ing. arch. P. Kramářovi vedením města (2010.)

Původní studie (2010) řešící parkování v centru města navržena Ing. arch Kramářem.

Bude ale nutná aktualizace kapacity parkoviště v této lokalitě, které slouží návštěvníkům Třebechovického muzea betlémů /cca 30 tisíc ročně/, návštěvníkům zimního stadiónu /sezóna září – březen/, rodičům dětí z domu dětí a mládeže /cca 450 dětí/, účastníkům bohoslužeb v evangelickém a katolickém kostele atd... Jiné kapacitně vyhovující parkoviště v dosahu centra města neexistuje a v podstatě ani zřídit nelze.

V našem městě je velmi málo věřících, kteří dojíždějí do kostela vozidlem, a když už ano, tak proto, že nemohou dobře chodit, proto parkují co nejbližší kostelu. Ptáme se, zda pro hokejisty je vzdálenost cca 120 m na dojetí od autobusu z náměstí k hokejové hale daleko a pro nemohoucí či seniory od kostela k parkovišti Na Tvrzi ne?

Jiné kapacitně vyhovující parkoviště v dosahu centra máme u ZŠ nebo u supermarketu!

∞

8. Město musí aktuálně i výhledově řešit jiné okruhy problémů, které vyplývají z programových cílů zastupitelstva města. Jedním z nich je i nalezení majetkového modelu mezi TJ Sokol a městem, týkajícího se sokolovny. Je to nezbytné pro rekonstrukci této významné, funkční a potřebné dominanty města. Generální oprava interiéru, exteriéru a rozsáhlého zázemí na jižní straně půjde do desítek miliónů Kč, nemluvě o následných nákladech na provoz.

Sokolovna nepatří městu! Dle slov člena Sokola, není ze strany Sokola shoda v otázce prodeje Sokolovny městu, proto ani nelze předpokládat případný odkup městem po dobu nejméně 10ti let! Pokud by město mělo skutečný dlouhodobý zájem pomoci zachránit Sokolovnu, přispívalo by každoročně Sokolům jistě vyšší částkou než jen v řádu sto tisíc Kč.

∞

9. S demolicí Hajnišova mlýna počítá územní studie T5p, doporučená stavební komisí, radou města a schválená zastupitelstvem města dne 23. března 2010. Z devatenácti přítomných zastupitelů bylo osmnáct pro, jeden byl proti.

Dle slov některých zastupitelů byla územní studie T5p v roce 2010 schválena z taktických důvodů: aby město lehce nabylo budovy Hajnišova mlýna, který v té době byl soukromým majetkem, a přešlo tak případným jiným investorům, kteří by s tímto objektem špatně zacházeli. Protože jedině město pak po zakoupení mlýna může změnit studii a nakládat s objektem dle potřeby. I přes tento fakt je však nutné hledět na to, že v roce 2010 byl mlýn soukromým majetkem, město nemohlo nic.

Dnes v roce 2016, tedy o šest let později (!), je majitelem město Třebechovice pod Orebem – my všichni. A záleží na nás, jak s historicky cennou budovou naložíme. Zda po nás zůstanou asfaltové plochy a supermarket, nebo opravené budovy, které pamatují naše dědy, pradědy, prapradědy,....

ODBORNÁ VYJÁDŘENÍ A NÁZORY

„Hajnišův mlýn je poslední dochovanou stavbou tohoto typu v Třebechovicích pod Orebem. Tento mlýn neodmyslitelně patří k městu Třebechovice pod Orebem, vždy byl jeho součástí a patří i k jeho budoucnosti. To, že pro něj v současné době zastupitelstvo města nechce nalézt využití, mu ještě nedává právo rozhodnout o jeho demolici. Vždy je jednodušší takový objekt zbourat, než nalézt cestu k jeho obnově a dalšímu fungování. Demolice jakékoliv architektonicky a historicky zajímavé stavby je vždy nevratným procesem a nenahraditelnou ztrátou. ... Společnost ochránců památek ve východních Čechách ... Její členové plně podporují iniciativu na záchranu Hajnišova mlýna v Třebechovicích pod Orebem a jeho konverzi v multifunkční objekt. Pojdme společně tuto cestu nalézt, i když bude těžší. Výsledek za to stojí.“

Bc. Rudolf Khol, předseda Společnosti ochránců památek ve východních Čechách

„Mlýn je urbanisticky cenný svoji polohou přímo uprostřed města, jde o technickou pamětihodnost, úzce spjatou s dějinami města a jeho obyvatel. Z jeho pozoruhodných stavebních prvků, které se dochovaly dodnes, stojí za pozornost plastická omítková výzdoba fasád a štítů starší části, částečně se zachovaly původní okna a dveře z přelomu 19. a 20. století. Objekt je uveden v Seznamu a mapě vodních děl republiky československé (1932).

Nepřijímám účelovou argumentaci, že je jen jedno možné řešení - paměť minulosti mazat. Pokládám za krajně nezodpovědné promarnit šanci na proměnu tohoto objektu ke kulturním a společenským účelům. Takové úsilí nemusí jistě končit úspěchem. Považoval bych však za prohru všech kulturně založených občanů, kdybychom se o to ani nepokusili.“

PhDr. Sixtus Bolom-Kotari, Ph.D.; historik a památkář

„Mlýn čp. 46 v Třebechovicích p. O. není běžným objektem svého druhu, ale naopak si zaslouží lepší osud než demolici kvůli momentálnímu dopravnímu řešení, které za 10 let opět nebude vyhovující. ... Bourání takového objektu, jako je tento mlýn, je krátkozraké. K podobným záležitostem docházelo často v 70. až 90. letech minulého století a teprve s odstupem času zjišťujeme, že mnohé z tehdy zdánlivě nezbytných demolic byly zcela zbytečné. Myšlenka na nové využití objektu a třeba právě pro účely prezentace historické techniky a podobně, má své reálné opodstatnění.“

PhDr. Radim Urbánek, terénní a archivní průzkumy historických technologických vybavení, Poradenství a konzultace k lidové architektuře a vesnickým technickým stavbám

"Hajnišův mlýn je pro nás jedinečnou a neopakovatelnou šancí předat příštím generacím odkaz na třebechovickou minulost, která navíc může být obohacena současnou společnou snahou si to minulé připomenout a společně se při tom dívat do budoucna. Za celou dobu mého působení v zastupitelstvu města (více než 25 let) nepamatuji takový společný zájem veřejnosti o jakýkoli městský záměr, a to nejde přehlédnout a právě to si zaslouží ode všech plnou podporu."

RNDr. Václav Derner, zastupitel a držitel "Ceny města za dlouholetý přínos v oblasti kulturního života města"

"Samozřejmě, že bourat je to nejednodušší a pak začít na tzv. zelené louce. Známe návrh řešení křižovatky a nynější stav, kdy mlýn je nalepený na kraj vozovky, což stěžuje i dopravní situaci. Kvůli chodcům by se dala situace řešit možná průchodem v rohu mlýna. Záleží také na technickém stavu celé nemovitosti nebo alespoň historické části. A jestli je křižovatkou myšleno odbočení na parkoviště Na Tvrzi, tak by bylo asi škoda, kdyby došlo k demolici. Nehledě na to, že tam již odbočka pro místní a pěší je. Pokud by se toto vše dalo schůdně řešit, tak nápad (kulturní a vzdělávací aktivity) pí. Andrysové vidím jako velmi dobrý, případně by se dalo hovořit i o návrhu ing. Vladimíra Dernerova ohledně vzniku spolkového domu. To vše za minimální finanční podpory města, ať již při realizaci či následné případné správě. Finance řešit formou soukromých investic, dotací a darů. Město by ale mělo dát přesný dostatečný časový prostor pro projekty, ty pak podpořit následnou změnou územního plánu. Když se však nepodaří tyto podmínky naplnit a následná zakonzervace by měla mít velmi zatěžující stav na rozpočet města, tak nezbývá než demolici uskutečnit."

Richard Prokeš; člen stavební komise města Třebechovice pod Orebem

„...myslím si, že by bylo dobré před konečným rozhodnutím vést diskusi, která může vzejít i od stavební komise. Komise je orgán, který si zřídila rada města a neměla by řešit pouze témata, která jí rada předloží k jednání, ale měla by i naopak předkládat témata a náměty radě města a to nejen za sebe, ale reagovat i na případné podněty a náměty obyvatel města.“

Martin Grulich; člen stavební komise města Třebechovice pod Orebem

... „Prvořadým úkolem všech politiků, nás nevyjímaje, by mělo být zajímat se o názory lidí, reflektovat je a vtahovat lidi do co nejširší diskuse o veřejných věcech. My jsme teď ale v Třebechovicích předvedli naprostý opak. Zájem a iniciativu lidí jsme povýšeně přehlédli a "vyargumentovali" - zdánlivě přesvědčivým doložením faktu, že mlýn není kulturní památka a zdůrazněním demokratičnosti výrazně většinovým přijetím usnesení ZM. Přesněji řečeno, to jste to udělali vy, kteří jste hlasovali pro bourání.... Nešlo a nejde přece zdaleka jen o mlýn jako takový. Jde zejména o chuť hledat a dát našemu městu ideu a obsah a třeba i naplňovat slova starosty, že "nechceme, aby se z Třebechovic stala noclehárna, ale aby byly také

dobré místo k životu", ... Prosím vás všechny o zamyšlení, co chcete pro naše město udělat, když se vám už podařilo stát se zastupiteli. Jak byste je chtěli a jaké by je asi chtěli lidé, které máte rádi. Za rok, za deset ale také za sto let. Mně není úplně jedno, co si řeknou moji pravnucci o pradědovi zastupiteli. Vám ano? Anebo po nás potopa?"

David Malý, zastupitel města Třebechovice pod Orebem

„Mezi programovými cíli zastupitelstva na volební období 2014-2018 je v bodě 5c) Aktualizace územní studie lokality T5p a její případná realizace. K aktualizaci do 22. 3. 2016 nedošlo a zastupitelé již rozhodli o této lokalitě, bez jakýchkoliv aktualizovaných studií a finanční nákladů. Dalším cílem v bodě 2a) Trvalé sledování vypsaných dotačních titulů a jejich využití ke spolufinancování investic a dalších akcí města. Dotací se vypisuje tolik a město si bereme raději úvěry. Samozřejmě, vždyť je to jednodušší na administrativu. V bodě 7a) Údržba a prezentace památek města za účelem podpory turistického ruchu ve městě, je asi myšleno, že některé objekty, u kterých zatím nevíme využití, zboříme a postavíme parkoviště s cedulkou, zde stál Dotřelův mlýn.

Možná nás bude demolice mlýna stát i méně než 1,6 mil., kdo by si rád neodvezl trámy v dobrém stavu či cihly z jeníkovické cihelny. Myslím si, že se tu nabízí jiná řešení, která bychom se měli naučit vidět a ne slepě prosazovat něco, co už není aktuální, jen proto, že jsme se k tomu jednou rozhodli (před 6 lety).“

Bc. Martina Andrysová, zastupitelka města Třebechovice pod Orebem

"O demolici nerozhodl a nerozhodne nikdo jiný, než toto zastupitelstvo. Od ledna 2016 je vlastníkem tohoto objektu a je v moci a právu tohoto zastupitelstva tuto nemovitost buď zlikvidovat, nebo zachovat. Tvrdit, že o demolici bylo rozhodnuto před šesti lety na základě studie, která již není aktuální, je spíše výmluvou. Význam studie, v té době, kdy byla schvalována, byl ten, že město se dostalo do lepší pozice pro získání mlýna. Studie funkci splnila, městu mlýn patří a nyní má rozhodnout, co s ním bude dál."

Ing. Vladimír Derner, zastupitel města Třebechovice pod Orebem

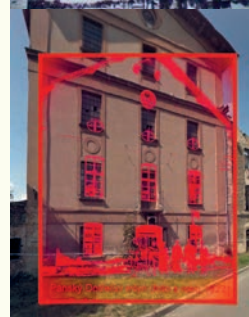
"Je s podivem, že více jak 25 let od listopadu 1989 bez ověřených fakt a odborných posudků odsuzuje většina zastupitelů Hajnišův mlýn k demolici. Jedná se o projev pohrdání odkazem našich předků, kteří nám tuto památku zachovali. Pokud se tak stane a Hajnišův mlýn bude zbourán, odkážeme našim dětem, vnoučatům, pravnučatům plochy asfaltu a prázdnoty."

Doc. MUDr. Otakar Kopecký, CSc., zastupitel města Třebechovice pod Orebem

Z HISTORIE

V dokladu o budově Dotřelova mlýna se píše o mlýnu jako o „empfeutickém“. Empfeutické právo je právo středověké. **Panský mlýn stál na svém místě patrně již v období středověku.**

- O třech mlýnech v Třebechovicích v 16. století píše Fr. Probošt (1929): „**V 16. věku již čteme o hradbách, ... uvádějí se tři mlýny, městská lázeň, ...**“.
- **První písemná zmínka** o mlýnu pochází z roku 1651 v soupise majetku opočenského.
- **V roce 1812** mlýn dostává nové č. p. 46.
- **Do roku 1848** odváděl mlýn pánům opočenským nájem 130 korců směsného.
- **1876** prodává mlýn Matěj Uhlíř Václavovi Dotřelovi.
- **1881** první dochované písemné záznamy o přestavbě mlýna (interiérní)
- **1885** přístavba mlýnice a šalandy (místnost sloužící k odpočinku, stravování a ubytování námezdních pracovníků, čeledi ve mlýnech nebo v pivovarech).
- **20. 10. 1896 – 28. 9. 1899** Interiérové přestavby V. Dotřela.
- **1903 přístavba stroje** – umístění unikátního parního stroje.
- Mlýn **JAKO PRVNÍ ve městě** vyrábí elektřinu, v roce **1910 získává povolení dodávat elektřinu pro město.**
- 1906 – 1911 **přístavba elektrárny** – umístění dvou Francisových turbín.
- Po roce 1922 **přístavba patra.**
- **1943** mlýn kupuje rodina Hajnišova
- **1948** mlýn znárodněn
- **1951** zbořen komín elektrárny
- **do roku 1963** mlýn aktivně využíván k mletí obilí
- **od roku 1963** ve zprávě JZD používán k sušení obilí a šrotování
- **18. září 1978** zkrat elektroinstalace – požár v sušárně
- **1981** náhon mlýna zavezen – zřízena zeleň
- **po roce 1989** mlýn vrácen původním majitelům, Hajnišům
- **v listopadu 2015** kupuje mlýn město Třebechovice pod Orebem
- **4. 1. 2016** Třebechovice p. Orebem majitelem mlýna a přilehlých pozemků

VÝJIMEČNOST HAJNIŠOVA MLÝNA

- **Mlýn stojí v jádru nejstarší části města** – Staré město a Tvrz. První dochovaná písemná zmínka o městě pochází už z roku 1358.
Panský mlýn, dle dochovaných písemných zpráv z 19. století, přecházel na mlynáře na základě emfyteutického práva. Na svém místě stojí pravděpodobně již od dob středověku.
- **První konkrétní písemná zmínka o mlýnu pochází z roku 1651** v soupise majetku opočenského: „*Popsání lidí živých při zámku, v městech, městečkách, vesnicích, mlejních, dvořích na panství J. Excell. pána, pana general feldmaršálka hraběte Colloredo Opočenském 2 Maio anno 1651: Ve mlejně třebechovickém Vác. Hušek, mlynář, vdovec 25, tovaryš Martin z Litomyšle 24.*“ V prameni je uveden i další mlýn související s kanálem Alba – obecní mlýn, tzv. Horní. Je tedy vyloučeno, že Václav Hušek pečoval o jiný, než Panský mlýn.
- **Jedná se o poslední ze tří mlýnů v Třebechovicích pod Orebem.**
Původně ve městě stávaly mlýny tři – mlýn Horní, Panský, Dolní, jejichž soustava tvořila ve městě unikátní vodní dílo. O soustavě tří mlýnů v Třebechovicích pod Orebem v 16. století píše Fr. Probošt.
- Společně s týništským mlýnem **se jedná o poslední mlýn související s uměle vybudovaným sedmnáctikilometrovým náhonem Alba (z Častolovic) ze 14. století, který je památkově chráněn.**
- **V roce 1881 první zaznamenané úpravy mlýna** (interiér).
- **Mlýn jako první ve městě vyrábí elektřinu** (rok 1903).
- **Parní stroj vyrobený pro potřebu mlýna je dodnes jako model umístěn v Proboštově betlému** (národní kulturní památka) - jedná se z pohledové části o pravý parní stroj. Mlynář Dotřel, který nechal parní stroj vyhotovit, byl členem spolku Betlémáků, kteří se scházeli u Josefa Probošta.
- V roce 1910 získává povolení **dodávat elektřinu pro město**, čímž se stává unikátem mezi mlýny.
- Objekt z hlediska produkce patřil mezi velmi výkonné východočeské mlýny. Svědčí o tom skutečnost, že mu na začátku 50. let minulého století nebyl ukončen provoz, ale státu se vyplatilo jeho zabavení a převedení do podniku Východočeské mlýny n. p. Předměřice nad Labem.
- V době svého provozu **disponoval třemi pomocnými motory**, což je zcela výjimečné. Jednalo se o kombinaci vodní turbíny, elektromotorů, naftového motoru a parního stroje.
- **V Dotřelově mlýně se nacházel Proboštův betlém (národní kulturní památka) čtyři krát:**
 - poprvé **v roce 1934** – po prodeji betlému Františkovi Skřivanovi
 - podruhé **za 2. světové války** - ve mlýně ukrývá
 - potřetí **v roce 1967** - připravován na cestu na výstavu EXPO Montreal
(1965 natočen dokument *Probošt pro Montreal*)
- **Objektů s industriálním architektonickým charakterem rychle ubývá.** Mlýn je nejen industriální stavbou, ale také kulturním a historickým odkazem vlastenectví, umu, řemeslné zdatnosti a pospolitosti.

Významné stavební prvky, které se na objektu dochovaly

- původní kamenné obvodové zdivo sahající do výše prvního podlaží
- velká část dřevěného mlýnského vybavení
- plastická omítková výzdoba fasád a štítů starší části
- architektonické provedení fasády s lezenovými pásy, kordonovu a korunní římsou, šambránami a otvorovými prvky
- částečně se zachovaly původní okna a dveře z přelomu 19. a 20. století
- vyskladňovací otvor - zde se nejen zachoval, ale má podobu dřevěné, šikmo osazené skříně, na jejíž spodní hraně se dosud nachází kovový závěs, na němž se uchycoval dřevěný žlab, po kterém spouštěly pytle na vůz

ZÁVĚREM

- Je nutné mlýn zbořit, když první písemná zmínka o něm pochází již z roku 1651 a jeho historie je spojena s náhonem Alba z doby Karla IV.?
- Je nutné tvrdit, že náklady na provoz budou pro město vysoké, když ještě ani není přesně jasné, co ve mlýně bude?
- Proč někteří tvrdí, že mlýn je v havarijním stavu, když i podle názorů odborníků je centrální část budovy, o kterou jde především, ve stavu dobrém?
- Proč se město brání vypracování statického posudku, na který jsme získali dotaci (z rozpočtu města by nebyla utracená ani jedna koruna)?
- Proč je argumentováno tím, že dotace je takřka nemožné sehnat, když jsou informace zcela opačné?
- Proč je argumentováno parkovacími místy, když se jejich počet podle studie T5p zvýší pouze minimálně a v centru města lze parkovat u ZŠ a supermarketu?
- Proč je argumentováno tím, že demolice odsouhlasilo již minulé zastupitelstvo, když hlasovalo za zcela jiných podmínek, v jiných souvislostech a se zcela jinými znalostmi, než máme nyní?
- Proč je argumentováno nutností demolice kvůli záplavové oblasti, když mlýn v aktivní záplavové zóně neleží, ale zimní stadión ano. Proč není užíváno stejného „metru“?
- Proč učíme děti ve školách historii a dějepisu, když vedení města chce demolicí vymazat naši vlastní historii?

Petice za zachování objektu

Hajnišova mlýna k podepsání u MUDr. Marie Kopecké, ve Staré dobré Galantérce u pošty, v papírnictví U Švadlenků na náměstí, prodejna Kubík na Hradecké ulici nebo pošlete svoji adresu na email:

info@hajnisuvmlyn.cz a my k Vám petici k podpisu doneseme.

Formulář petice také k vytisknutí na www.hajnisuvmlyn.cz.

Více informací a odborné posudky Hajnišova mlýna na www.hajnisuvmlyn.cz, na **facebooku** nebo na info@hajnisuvmlyn.cz

„Z toho všeho, co díky Dotřelovu mlýnu se otevírá a ještě otevře, jsem rád. Konečně přišla doba, kdy se začínají lidé projevat a odkrývat jací jsou, jak a proč tak konají.

Přál bych si, aby rozhodování radních a zastupitelů bylo vedeno morálními aspekty odpovědnosti a ne z osobních důvodů a k osobním prospěchům na úkor historie, kultury a společnosti občanů města.

Mám všechny rád, žijeme zde jako jedno společenství. Vy, jež jste si dobrovolně vzali zodpovědnost vedení městečka pod Orebem, morálně vedte a konejte. Nezapomeňte, prosím, na „Boží mlýn“, který mele každému bez výjimky.“

příspěvek z www.hajnisuvmlyn.cz

Chtěli bychom poděkovat Nadaci VIA za poskytnutou finanční podporu, díky které Vám můžeme tyto informace předat a Společnosti ochránců památek ve východních Čechách za podporu morální. Děkujeme všem, kteří nám pomáhají hledat informace, těm, kteří nám nezištně jinak pomáhají a především těm, jež jsou ochotni s námi o problémech konstruktivně diskutovat.

